

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 13P/6/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2118204743
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Skubáková
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2018:2118204743.5

Uznesenie

Okresný súd Trnava vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: V. S., narodený X.XX.XXXX, trvale bytom X. V. 7, C., zastúpený opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa rodičov: matka - M. S., narodená X.X.XXXX, trvale bytom 9. V. 7, C., a otca - neuvedený, o návrhu starej matky V. art. M. S., narodenej X.X.XXXX, trvale bytom V. 7, C., na zverenie maloletého do jej náhradnej osobnej starostlivosti, t a k t o

rozhodol:

- I. Návrh sa zamietá.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľka sa návrhom doručeným súdu dňa 1.6.2018 domáhala zverenia maloletého do jej starostlivosti. Nakoľko jeho matka si neželá poskytovanie informácií najbližším príbuzným, nevie, v ktorom zariadení sa maloletý nachádza.

2. Matke maloletého bol návrh doručený do vlastných rúk dňa 11.6.2018. Písomne sa k nemu nevyjadrila.

3. Procesný opatrovník navrhol návrh zamietnuť ako predčasný a nie v záujme maloletého, nakoľko v súčasnosti prebieha výchovné opatrenie nariadené nad maloletým, pričom matka má priestor si upraviť pomery, aby si mohla maloletého opätovne prevziať do starostlivosti.

4. Súd vykonal vo veci dokazovanie oboznámením sa s návrhom, uznesením č.k. 13P/6/2018-5 zo dňa 5.6.2018, lekárskou správou zo dňa 7.6.2018 (čl. 14), návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 8.6.2018 (čl. 16), odvolaním navrhovateľky čl.18-23, uznesením Krajského súdu v Trnave č.k. 11CoP/51/2018-34 zo dňa 19.7.2018, správou z prešetrovaných pomerov zo dňa 25.9.2018, listinami zo spisu 31P/33/2018, a to správou z poradenskopsychologického procesu zo dňa 8.6.2016 (čl. 16 daného spisu), uznesením tunajšieho súdu č.k. 31P/33/2018-38 zo dňa 26.4.2018, zápisnicou z pojednávania dňa 4.7.2018 (čl. 67 až 69 daného spisu), uznesením tunajšieho súdu č.k. 31P/33/2018-70 zo dňa 4.7.2018, a navrhovateľkou na pojednávaní predloženými listinami, a to potvrdením o zamestnaní navrhovateľky, rodným listom maloletého, sobášnym listom navrhovateľky, lekárskou správou zo dňa 21.9.2018, výpisom z registra trestov navrhovateľky, výpisom z listu vlastníctva č.XXXX pre k.ú. C., fotografiami bytu navrhovateľky, potvrdením o príjme zo zahraničia, potvrdením o aktuálnom príjme, fotografiou cirkevného speváckeho zboru, ako aj celým ostatným obsahom spisového materiálu, pričom pojednával v neprítomnosti matky, ktorej bolo predvolanie na pojednávanie doručené dňa 21.9.2018 v zmysle § 111 ods. 3 Civilného sporového poriadku a o odročení pojednávania nežiadala.

5. Navrhovateľka na pojednávaní dňa 28.9.2018 uviedla, že o náhradnú osobnú starostlivosť žiada preto, že maloletý bol od 18.5.2018 zverený do detského domova, a to po procesných omyloch, keď zo strany procesného opatrovníka bol namietaný jej duševný stav a ona nemohla predložiť svoju správu

o skutočnom zdravotnom stave, ktorú však už doložila. Ide o správu zo 7.6.2018. Predložila ju 6 dní po tom ako sa o danom dozvedela. Uviedla, že by bolo lepšie, aby dieťa bolo zverené do jej starostlivosti, keďže je jeho rodina. Od prvých hodín jeho života, kde ho v inkubátore navštevovala dvakrát za deň si vypestovala k nemu silné puto. Prvého polroka jeho života jej dcéra, teda jeho matka i s jej priateľom a maloletým bývali v jej byte. Úspechy tejto starostlivosti sú preukázané tým, že po pol roku povedal maloletý svoje prvé slovo. Súd konštatuje, že navrhovateľka púšťa záznam z telefónu, na ktorom je počuť maloleté dieťa ako hovorí slabiky ba-ba. Je to dôkaz jej dobrej starostlivosti a dobrej výchovy. Uviedla, že je k tomu potrebný asi i súhlas matky, ak aj matka nesúhlasí, tak nesmie byť jej nesúhlas podložený názorom inej osoby a dôvody tohto nesúhlasu musia byť zároveň relevantné. Ako druhý model by chcela zveriť dieťa do rúk svojej dcéry, teda jeho matke, tak ako to bolo po jeho narodení, keď jej s jeho starostlivosťou pomáhala a starostlivosť mala dobré výsledky, ktoré relevantne podložila. Takáto starostlivosť zo strany rodiny je lepšia ako to, ako na tom teraz maloletý je a budú sa tak sledovať najlepšie záujmy dieťaťa.

6. Procesný opatrovník na pojednávaní navrhol návrh navrhovateľky zamietnuť ako predčasný a nie v záujme maloletého, nakoľko v súčasnosti prebieha výchovné opatrenie, nariadené nad maloletým, pričom matka má tiež priestor si upraviť pomery, aby si mohla maloletého opätovne prevziať do starostlivosti.

7. Navrhovateľka v konaní viackrát navrhovala zmenu procesného opatrovníka, ako i ustanovenie jej osoby za opatrovníka maloletého, ktoré procesné návrhy súd opakovane zamietol, nakoľko na zmenu procesného opatrovníka nezistil dôvod a zároveň za opatrovníka nemohol ustanoviť navrhovateľku z dôvodu priamej kolízie záujmov.

8. Procesný opatrovník maloletého uviedol, že v prípade, ak by si matka do budúcnosti neupravila svoje pomery, navrhovali by znalecké dokazovanie ohľadne možnosti zverenia maloletého do starostlivosti navrhovateľky. Na otázku súdu procesný opatrovník uviedol, že matka maloletého navštevovala v detskom domove, naposledy bola 1.9.2018.

9. Navrhovateľka pri výsluchu účastníka na pojednávaní uviedla, že v súčasnosti býva matka maloletého v jej domácnosti, nasťahovala sa toto leto cez prázdniny, keď ona bola v zahraničí so žiadosťou, že nemá kam ísť bývať, či môže ísť ku nej. Keď bola jej dcéra malá, ona (navrhovateľka) študovala na vysokej škole, a rodičia ich poslali bývať do „krabice na námestí“. Na VŠ jej poskytli internát, kde s dcérou bývali, sedela s ňou aj na prednáškach. S prastarou matkou bývala dcéra v neskoršom období, keď ona pracovala v opere, asi od začiatku školskej dochádzky, víkendy ale trávila doma s dcérou, súčasne vykonávala dirigentskú činnosť v dvoch ďalších zboroch, detskom, kde spievala aj dcéra a jednom mužskom speváckom zbore. Pred umiestnením maloletého do detského domova na základe výchovného opatrenia pracovala v Anglicku, a to od apríla 2017 do januára 2018, kedy zistila nedostatky vo výchove maloletého, videla jeho zaostalosť, hlásila to procesnému opatrovníkovi. Počas tohto obdobia jej dcéra aj s jej priateľom žili v jej byte, kde ona (navrhovateľka) platila služby. Maloletého naposledy videla začiatkom marca v Maxe, keď jej matka maloletého povedala, že „asi mi sociálka zoberie syna“. Vždy sa snažila o dcéru postarať. Následne právom záverečnej reči uviedla, že sme sa stretli preto, aby sme sledovali najlepší záujem dieťaťa, ktorým je, aby nevyrastalo v detskom domove, ale v rodinnom prostredí a s osobami citovo blízkymi. Prosí o odtajnenie adresy detského domova za účelom návštev dieťaťa.

10. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 217 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

12. Podľa § 234 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

13. Podľa § 37 ods. 3, 5 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti

podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely a) zabezpečenia odbornej diagnostiky pobyt v zariadení, ktoré vykonáva odbornú diagnostiku, najdlhšie na šesť mesiacov, b) zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov, c) zabezpečenia resocializácie drogových a iných závislostí pobyt v zariadení, ktoré vykonáva resocializačné programy pre drogový a inak závislý. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže výchovné opatrenie podľa odseku 3 uložiť aj vtedy, ak jeho uloženiu nepredchádzalo výchovné opatrenie podľa odseku 2.

14. V čl. 24 Charty základných práv Európskej únie ods. 2 je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

15. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

16. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

17. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

18. V zmysle čl. 3 Zákona o rodine, rodičovstvo je spoločnosťou mimoriadne uznávaným poslaním ženy a muža. Spoločnosť uznáva, že pre všestranný a harmonický vývin dieťaťa je najvhodnejšie stabilné prostredie rodiny tvorenej otcom a matkou dieťaťa. Spoločnosť poskytuje rodičovstvu nielen svoju ochranu, ale aj potrebnú starostlivosť, najmä hmotnou podporou rodičov a pomocou pri výkone rodičovských práv a povinností.

19. Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa.

20. Podľa § 28 ods. 3 veta prvá Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti vykonáva jeden z rodičov, ak druhý z rodičov nežije, je neznámy alebo ak nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu.

21. Podľa § 44 ods. 1 Zákona o rodine, náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

22. Podľa § 45 ods. 1 Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

23. Súd na základe vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav.

24. Matke maloletého bolo neodkladným opatrením tunajšieho súdu č.k. 31P/33/2018-38 zo dňa 26.4.2018 uložené odovzdať maloletého do starostlivosti súdom určeného Detského domova, nakoľko súd dospel k záveru, že nezabezpečovala riadnu každodennú starostlivosť o maloletého, ktorého vývoj bol v určitých smeroch oneskorený. Maloletý sa prevažnú väčšinu času zdržiaval u svojej prastarej matky,

ani nespával v domácnosti s matkou. Voči starostlivosti skoro 75-ročnej prastarej matky mala vážne výhrady stará matka (navrhovateľka), ktorá poukazovala na zanedbávanie starostlivosti o maloletého a ubližovanie na zdraví maloletému. Maloletý vo svojom veku (v čase rozhodnutia 2 a pol roka) stále nerozprával a bol plienkovaný, pričom to, či daný stav je ešte fyziologickým, alebo je dôsledkom zanedbania starostlivosti a nedostatku podnetného prostredia môže byť, vzhľadom na jeho vek, zistené len odborným šetrením, resp. diagnostikou. Maloletý bol na základe uvedeného neodkladného opatrenia do Detského domova umiestnený dňa 18.5.2018. Dňa 1.6.2018 doručila navrhovateľka súdu návrh na zverenie maloletého do jej náhradnej osobnej starostlivosti, spolu s návrhom na rozhodnutie veci neodkladným opatrením. Uznesením č.k. 13P/6/2018-5 zo dňa 5.6.2018 súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, s tým, že je potrebné najprv posúdiť potrebu nariadenia výchovného opatrenia nad maloletým ako i preskúmať celú situáciu v rodine maloletého. Krajský súd v Trnave uznesením č.k. 11CoP/51/2018-34 zo dňa 19.7.2018 (vydaným už po nariadení výchovného opatrenia) uvedené uznesenie potvrdil, pričom v odôvodnení uviedol, že má za to, že v danom prípade nie je nutné urgentné riešiť situáciu ohľadne maloletého okamžitým zásahom súdu. Sama navrhovateľka skonštatovala, že spozorovala stagnáciu u maloletého vo vývoji, je preto potrebné maloletého riadne diagnostikovať, zistiť, čo je príčinou tejto stagnácie a vzhľadom na vek maloletého pobyt v detskom domove do 18.11.2018 sa javí odvolaciemu súdu ako primeraný a správny. Uznesením vo veci samej č.k. 31P/33/2018-70 zo dňa 4.7.2018, bolo po vykonanom dokazovaní, za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry, nad maloletým nariadené výchovné opatrenie, a to pobyt v súdom určenom Detskom domove za účelom zabezpečenia odbornej diagnostiky, v trvaní do 18.11.2018. Na pojednávaní dňa 4.7.2018 vo veci vedenej pod sp.zn. 31P/33/2018 matka maloletého uviedla, že nesúhlasí s tým, aby sa o maloletého starala navrhovateľka, najmä preto, že vie, ako sa chovala k nej, keď bola malá. Obdobne so zverením maloletého navrhovateľke nesúhlasila na danom pojednávaní ani prastará matka P. R. spochybňujúc schopnosť navrhovateľky sa o maloletého postarať. Matka maloletého s nariadením výchovného opatrenia a odbornou diagnostikou maloletého súhlasila, pričom na pojednávaní uviedla, že maloletého chodí navštevovať tak raz týždenne, hľadá si prácu, pričom potom čo si vyrieši svoje pomery a po diagnostike maloletého by sa chcela oňho starať a zobrať si ho do starostlivosti (zápisnica zo dňa 4.7.2018 čl. 67-69 spisu 31P/33/2018).

25. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh na zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky nie je aktuálne dôvodný. Maloletý sa v súčasnosti nachádza v detskom domove, kde sa uskutočňuje jeho odborná diagnostika za účelom zistenia príčin a podstaty jeho predchádzajúceho zaostávania. Výchovné opatrenie za účelom diagnostiky maloletého je nariadené do 18.11.2018. Dôvodom nariadenia výchovného opatrenia nad maloletým pritom nebolo nedoloženie zdravotnej správy navrhovateľkou (správa W.. A. zo dňa 7.6.2018, z ktorej vyplýva záver, že navrhovateľka spĺňa predpoklady na zvládnutie každodennej starostlivosti o maloleté dieťa), ako uviedla navrhovateľka na pojednávaní, ale objektívna stagnácia vývoja maloletého vyžadujúca odbornú diagnostiku. S nariadením tohto výchovného opatrenia súhlasila i samotná matka maloletého, s tým, že počas jeho trvania si tiež upraví svoje pomery tak, aby po jeho skončení mohla maloletého prevziať do svojej osobnej starostlivosti. Až po skončení riadnej diagnostiky maloletého, teda riadnom zistení toho, čo bolo príčinou jeho zaostávania, či to boli okolnosti výchovy a prostredia, alebo je u maloletého daná i iná, subjektívna príčina zaostávania, vyžadujúca osobitný výchovný prístup (ovplyvňujúca i nároky na jeho starostlivosť) a po následnom preskúmaní aktuálnych pomerov na strane matky maloletého, ktorá má stále časový priestor na ich úpravu a prevzatie maloletého do jej starostlivosti, bude možné (a to len v prípade nemožnosti zabezpečenia starostlivosti o maloletého jeho matkou) uvažovať o zverení maloletého do akejkoľvek inej starostlivosti ako starostlivosti jeho matky, nakoľko riadna osobná starostlivosť rodiča má vždy prednosť pred náhradnou osobnou starostlivosťou (obdobne pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 136/2008 zo dňa 17.4.2008, ako i rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 25CoP/44/2018 - 147 zo dňa 27.6.2018). V súčasnej situácii je matka maloletého stále nositeľkou všetkých rodičovských oprávnení vo vzťahu k maloletému, nad ktorým je nariadené len dočasné výchovné opatrenie za konkrétnym účelom, ktorý ešte nie je splnený, a preto zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti v tomto štádiu je stotožňujúce sa s názorom procesného opatrovníka predčasné a nebolo by v záujme maloletého. Ako súd i uviedol na pojednávaní, má za to, že v najlepšom záujme maloletého by bolo, ak je to v možnostiach navrhovateľky, pomôcť matke maloletého, aby v čase ukončenia výchovného opatrenia, zohľadňujúc jeho výsledok, mala upravené pomery tak, aby mohla obratom maloletého prevziať do svojej riadnej osobnej starostlivosti, ktoré riešenie i navrhovateľka sama uvádzala ako ňou vítanú druhú možnosť.

26. Z uvedených dôvodov súd neskúmal splnenie predpokladov na strane navrhovateľky na zverenie maloletého do jej náhradnej osobnej starostlivosti, ani nevykonával procesným opatrovníkom (len do budúcnosti) avizované znalecké dokazovanie ohľadne možnosti zverenia maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, nakoľko ďalšie dokazovanie vo veci zverenia maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky v súčasnosti považoval za nehospodárne.

27. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava (§ 355 ods. 1 CSP, § 59 ods. 1 CMP), avšak odvolanie podané procesným opatrovníkom maloletého by nebolo právne účinné, nakoľko sa odvolania vzdal do zápisnice súdu po vyhlásení rozhodnutia.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania, a síce ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.